

Stockholm den 10 juni 2022
Jordbruksverket

Synpunkter på EU:s djurskyddslagstiftning: Underlag till svenska ståndpunkter (diariennr. 5.2.17-06715/2022)

Svenska Djurskyddsföreningen tackar för möjligheten att bidra med synpunkter och underlag till Sveriges ståndpunkter angående EU:s djurskyddslagstiftning. En revision och uppdatering av EU:s nuvarande djurskyddslagstiftning är i allra högsta grad nödvändig utifrån ett vetenskapligt och djurvälståndsmässig perspektiv. I ljuset av en eskalerande klimatkris står det också klart att det är av största vikt att Jord till Bord-strategin (Farm to Fork) fullföljs och inte avstannar på grund av de övriga kriser Europa befinner sig i just nu.

Generella synpunkter

Svenska Djurskyddsföreningen (SDF) instämmer med de brister som EU-kommissionen identifierat. Det är avgörande att lagstiftningen är tydlig och att det i alla medlemsländer finns en omfattande, fungerande kontroll med efterföljande sanktioner för dem som inte följer reglerna. Det är också viktigt att varje medlemsland tillåts ha mer långtgående lagstiftning för en bättre djurvälstånd samt att konsumenter har möjlighet att påverka välfärdsstandarden genom att välja produkter som håller en högre välfärdsnivå än lagstiftningen.

Varje år föds och slaktas miljoner djur i EU utan att ha ett tillräckligt skydd utöver de miniminormer som anges i Rådets direktiv 98/95/EG, The General Farm Animals Directive. Även om direktivet, som avser djur som föds upp eller hålls för animalieproduktion, fastställer att ägaren eller uppfödaren ska vidta nödvändiga åtgärder för att garantera välbefinnandet hos sina djur (artikel 4), förekommer enorma brister i djurhållningen (se Report from the Commission to the European Parliament and The Council, COM(2016) 558 final).

Förutom en revision och en skärpning av nuvarande direktiv, anser SDF att alla djurslag som hålls av människan ska implementeras i den grundläggande djurskyddslagstiftningen samt ges djurslagsspecifika lagstiftningar. Djurskyddslagstiftningen ska inte avgränsas till att gälla endast lantbruksdjur. Det innebär att man behöver ta fram specifik lagstiftning anpassad efter djurslagets behov för djurslag som idag inte har någon specifik lagstiftning, bl.a. följande: Mjölkkor, Köttdjur över 6 månader, Får, Get, Hästdjur, Fjäderfä (Avelsdjur inom slaktkyckling, Unghöns, Vaktel, Kalkoner och Gäss), Fiskar och andra vattenlevande djur, Kanin, Hund och Katt.

Avseende ovan nämnda djurslag som idag saknar specifik djurskyddslagstiftning vill vi särskilt uppmärksamma följande;

Rapporter har visat att **mjölkkor** ofta har problem med t.ex. sjukdomar, skador och smutsighet. Många mjölkkor står uppbundna livet ut och får aldrig röra sig fritt. SDF vill se en lagstiftning som bl.a. ställer krav på att nötkreatur, inklusive köttdjur kan röra sig fritt, att de kan vistas ute och att de får möjlighet att beta del av året. När det gäller **Gäss** förekommer s.k. Foi gras, tvångsmatning, vilket medför stort obehag och måste förbjudas.

Fiskproduktionen inom EU är mycket omfattande men saknar forskningsbaserad lagstiftning. För vildfångad fisk finns ingen specifik lagstiftning alls. Forskningen inom området går framåt och det behövs en lagstiftning som tar hänsyn till det vi nu vet om fiskars välfärd. Över 340 miljoner **kaniner** föds varje år upp och slaktas inom EU. Trots det finns ingen djurskyddslagstiftning som avser dem. Hållandet av kaniner är ofta föråldrad och djuren hålls i nätburar utan möjlighet att uttrycka sina basala beteendebest. **Hund och katt** är de vanligaste sällskapsdjuren men även här saknas artspecifik djurskyddslagstiftning. I många länder går de fritt i samhället vilket orsakar problem för både medborgarna och djuren själva. SDF anser att hundar och katter ska ingå i djurskyddslagstiftningen samt att det införs obligatorisk ID-märkning och registrering i ett EU-gemensamt system, t.ex. TRACES. Detta skulle i förlängningen innebära en minskad risk för införsel av hundar med tveksam djurhälsostatus till Sverige.

Pälsdjur

SDF anser att det inte är etiskt försvarbart med pälsdjursuppfödning. Denna form av djurhållning bör förbjudas i hela EU och SDF efterlyser därför inga djurslagsspecifika krav för mink, mårhund, räv, chinchilla och kanin hållna för pälsproduktion.

Specifika synpunkter på nuvarande direktiv

RÅDETS DIREKTIV 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur.

- Den grundläggande lagstiftningen bör omfatta alla djurslag som hålls av människan.
- Inför krav på utbildning för all personal som håller/hanterar livsmedelsproducerande djur. Utbildningen ska vara anpassad efter det/de djurslag som personalen håller/hanterar.
- Inför krav på Good Management Practise för livsmedelsproducerande djurslag.

RÅDETS DIREKTIV 2008/120/EG av den 18 december 2008 om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning.

- Implementera förbudet om svanskupering på grisar och ställ krav på förebyggande åtgärder om svansbitning förekommer. Motivering: Det finns redan ett förbud mot rutinmässig svanskupering. Förbudet behöver implementeras.
- Utöka kraven på utrymme till svensk nivå för att förebygga svansbitning och andra skador. Motivering: Många djur på för liten yta ökar stressen hos djuren med slagsmål som följd. Forskning visar att mer utrymme ökar djurvälståndet och minskar svansbitning och andra skador.
- Inför krav på minsta mängd strö. Fri tillgång inför grisning. Motivering: Strö i tillräcklig mängd minskar risken för liggsår och ger sysselsättning. Sysselsättning minskar i sin tur bitskador och höjer djurvälståndet. Inför grisning har suggan ett starkt bobyggnadsbehov och behöver fri tillgång på bobyggnadsmaterial. Detta höjer djurvälståndet och minskar smågrisdödligheten.
- Inför förbud mot ensamhållning av suggor. Motivering: Grisar är sociala flockdjur och ska hållas i par eller grupp. I svensk lagstiftning är detta ett krav. Att hålla grisar isolerade från artfränder ger sämre djurvälstånd jämfört med om de hålls i grupp.
- I och med det kommande förbudet gällande burhållning förutsätter vi att fixering av suggor kommer att avvecklas i hela EU.

RÅDETS DIREKTIV 2008/119/EG av den 18 december 2008 om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar.

- Inför krav på grupphållning av kalvar. Motivering: Kalvar är sociala flockdjur och ska därför hållas i grupp. Ensamhållning upp till 8 veckors ålder har negativa effekter på kalvens välfärd. Metoder för att förebygga bl.a. oönskade sugbeteenden finns och djurhållningen bör anpassas så att den både ger en högre djurvälståndet och låg smittrisk.

RÅDETS DIREKTIV 1999/74/EG av den 19 juli 1999 om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns.

- Inför tidig könsbestämning av ägg och förbjud avlivning av dagsgamla tuppkycklingar. Motivering: Det finns idag metoder för att avgöra vilket kön en blivande kyckling har och flera EU-länder har redan förbjudit avlivning av dagsgamla kycklingar. Det finns alltså inga acceptabla skäl att föda fram kycklingar för att omedelbart avlivas.
- Implementera förbudet om näbbtrimning. Motivering: Näbbtrimning är förbjudet, lagstiftningen behöver implementeras och efterföljandet kontrolleras.
- I och med det kommande förbudet gällande burhållning förutsätter vi att burhållning av värphöns kommer att avvecklas i hela EU och att en mer anpassad djurhållning införs.

RÅDETS DIREKTIV 2007/43/EG av den 28 juni 2007 om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar.

- Utöka utrymmeskraven för slaktkycklingar. Motivering: Slaktkycklingar föds upp extremt intensivt och växer fort. Trängsel, brist på sysselsättning och stress leder till skador, sjukdomar och dålig djurvälstånd.
- Inför en gräns för hur snabb tillväxt som kan tillåtas. Motivering: Många välfärdsproblem hos slaktkycklingar hänger samman med den extremt snabba tillväxttakten. Med en långsammare tillväxt följer en bättre hälsa och djurvälstånd.

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

- Förbjud transport av levande slaktdjur till tredje land. Motivering: Det finns ingen anledning att transportera levande djur långa sträckor och till länder där djurskyddet inte kan kontrolleras på samma sätt som inom EU. Idag finns utmärkta system för att transportera kött och köttprodukter istället för levande djur.
- Inför en maxgräns på max 4 timmars transporttid för kaniner och fåglar samt 8 timmars transporttid för övriga slaktdjur, inklusive på- och avlastning. Motivering: Att lastas på, transporteras långa sträckor och sedan lastas av, är en påfrestning som medför stress, oro, törst och hunger. Tidsperioden då detta pågår måste hållas på en rimlig nivå.
- Förbjud transporter av ej avvanda djur. Vid vilken ålder ett djurslag ska anses vara lämplig att avvändas måste vara artspecifik. Motivering: Transport av ej avvanda djur innebär enorm påfrestning för djuret ifråga. Transport av dessa djur är direkt olämpligt ur djurvälståndssynpunkt.
- Förbjud transport av dräktiga djur där 40 % av dräktigheten har passerat. Motivering: Transport av högdräktiga djur innebär enorm påfrestning för djuret ifråga. Transport av dessa djur är direkt olämpligt ur djurvälståndssynpunkt.
- Inför åtgärder för striktare efterlevnad av lagstiftningen. En fungerande kontroll är nödvändig och kännbara konsekvenser när överträdelser görs bör införas. Fler oannonserade kontroller behövs. Motivering: Efterlevnaden av den lagstiftning som finns idag är, trots att det är lågt ställda krav, mycket dålig. Utan regelbundna, oanmälda kontroller och efterföljande sanktioner gör lagstiftningen ingen större nytta.

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.

- Alla djur, utan undantag, ska bedövas innan avlivning. Motivering: Idag finns krav på bedövning innan avlivning, men lagstiftningen ger utrymme för undantag av religiösa skäl vilket gör att en stor andel djur slaktas helt utan bedövning. Detta är oacceptabelt.
- Inför kameraövervakning på slakterier. Motivering: Återkommande brister har uppdagats på slakterier under åren. Med kamerabevakning kan efterlevnaden av lagen kontrolleras både i realtid och genom tidigare inspelningar. Förutom en myndighetskontroll kan kameraövervakning vara till hjälp för slakteriets egenkontroll av verksamheten.
- Sätt upp mål för utvecklandet av bättre bedövningsmetoder istället för bedövning med koldioxid för gris och fisk samt bedövning med elektricitet av fjäderfä. Motivering: Båda dessa former av bedövning innebär eller kan innebära stora djurvälståndspåverkaner. Forskning har visat att koldioxid framkallar stark ångest och smärta hos gris. Metoden behöver även utredas vad gäller bedövning med koldioxid av fisk. Bedövning av fjäderfä med elektricitet är inte heller en metod förenlig med god djurvälstånd eftersom fåglarna vid sitt medvetande hängs upp och ner i byglar vilket kan orsaka obehag och smärta. Det finns också en risk för att bedövningen inte fungerar som det är tänkt när fågeln flaxar eller rör sig om fågelns huvud inte kommer i kontakt med vattenbadet. Följden blir då att fågeln förs vidare och slaktas utan bedövning.

För Svenska Djurskyddsföreningen,
Maria Lönn
Generalsekreterare